

7/19145 - 6K-21
7/19149 - 6K-21
7/20617 - 6K-36

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

31 Aralık 2019

Sayı : 30824082/610- 310358
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2019
7/9130 - 6K-101
7/14799 - 6K-11
7/16511 - 6K-12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat OKTAY'a yöneltilen, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza gönderiliş tarih ve sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (3 Adet- 3 Sayfa)
- Cevap yazısı (10 Adet- 20 Sayfa)

7/18785 - 6K-18
7/19625 - 6K-29
7/21016 - 6K-43
7/21318 - 6K-47

DAĞITIM:

Gereği:

- TBMM Başkanlığı

Bilgi:

- Cumhurbaşkanı Yardımcılığı

**SAMSUN MİLLETVEKİLİ
SAYIN ERHAN USTA'NIN
TBMM 7/20617 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLARI**

SORULAR

Enerji açığımız olduğu doğrudur; bu açığı kapatmak için doğru bir planlamayla doğru yatırımların, doğru yere yapılması gerekir. Enerji yatırımlarının, çevreden insan sağlığına, toprak ve suyun korunmasından gıda güvenliğine çok boyutlu etkileri mevcuttur ve birden fazla bakanlığın koordinasyonu söz konusu olmalıdır. Samsun ili Çarşamba ilçesine kurulması planlanan biyokütle enerji santrali, yöre halkını tedirgin etmiştir. Biyokütle, yenilenebilir enerji olarak değerlendirilse de; İl Çevre Müdürlüğünce ilgili projeye "ÇED Gerekli Değildir" kararı verilmiş olsa da, santralin tarım arazilerinin içinde, su kaynaklarına ve yerleşim yerlerine yakın olması insan sağlığını etkileyecek niteliktedir. Bu anlamda yöre halkının tedirginliği kesinlikle haksız değildir. Kaldı ki, Enerji Bakanlığı tarafından yayınlanan Biyokütle Enerjisi Potansiyeli Atlasına göre Çarşamba ilçesinin potansiyeli yüksek olsa da çevre ilçelerin biyokütle potansiyeli yetersizdir. Bu anlamda Çarşamba ilçesine kurulacak santrale 2., 3. dereceden komşu ilçelerden/illerden atık taşınması söz konusu olacaktır. Bu maliyetli bir iş olacak, santral eğer öngörülen konumda olursa, sürdürülebilir hammadde temini sıkıntısı yaşanacaktır. Şuan ki mevzuat kapsamında elektrik üretimi amacıyla atık ithalatı yasak görünse de, başka faaliyetlerdeki şirketlere ithalat yolu açıktır. Bu duygu ve düşüncelerle;

1-İlgili santralin, Türkiye'nin en verimli ovalarından Çarşamba ovasında tarım arazilerinin içinde, su kaynaklarına ve yerleşim yerine yakın, insan sağlığını tehdit edecek konumda olması hükümetinizin ilgili bakanlarını hiç rahatsız etmemekte midir?

2-Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yayınlanan Hava Bültenine göre, Samsun-Çarşamba'ya en yakın istasyon olan Tekkeköy'de, ölçüm değerleri zaten alarm vermektedir. Bölge, özellikle karbonmonoksitte Türkiye'de ilk sıralardadır. Çarşamba'ya yapılacak santral bu durumu daha da kötüleştirmeyecek midir? Zaten riskli olan bir bölgede, insan sağlığı iyice tehdit altında olmayacak mıdır? ÇED nasıl gerekli görülmez?

3-Söz konusu proje için sadece Çarşamba ilçesindeki biyokütle potansiyeli yeterli olacak mıdır? Çevre ilçelerden ve çevre illerden atık temini gerekecek midir? Santral faaliyete geçtikten sonra, şirket "Biyokütle temininde zorlanıyorum, ithal etmem lazım." dediğinde, başka şirket üzerinden ithalat yapmaya çalışmayacak mıdır? Bu durum nasıl denetlenecektir? Bu tarz yatırımların, fizibilite çalışmaları da dahil olmak üzere sadece özel sektör inisiyatifiyle yapılması ne derece doğrudur?

4-Tarım arazilerinin, toprağın ve su kaynaklarının korunmasıyla, gıda güvenliği konuları Tarım ve Orman Bakanlığının başlıca görevleri değil midir? Çarşamba ovasında bu santral hayata geçerse, Tarım ve Orman Bakanlığı birincil görevlerini yerine getirmemiş olmayacak mıdır?

5-Bu santralin, insan sağlığını etkilemeyecek şekilde, doğru planlamayla, doğru yere yapıldığını düşünüyor musunuz?

CEVAPLAR

1- Samsun İli, Çarşamba İlçesi, Eğercili Mahallesi sınırları içerisinde Oltan ve Köleoğlu Elektrik ve Enerji Ürt. Tic. A.Ş. tarafından yapılması planlanan “*Biyokütle Enerji Santrali Projesi*” için Samsun Valiliği 02.07.2019 tarihli “ÇED Gerekli Değildir Kararı” verilmiştir. ÇED Gerekli Değildir Kararı’na konu ÇED Sürecinde; İl Tarım ve Orman Müdürlüğü, DSİ 7. Bölge Müdürlüğü, Samsun Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. 10. Bölge Müdürlüğü, Yeşilirmak Elektrik Dağıtım A.Ş., Karayolları 7. Bölge Müdürlüğü, İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü’nün proje ile ilgili uygun görüşleri alınmıştır. ÇED Gerekli Değildir Kararı’nın yürütmesinin durdurulması ve iptali istemiyle Samsun 3. İdare Mahkemesi nezdinde 02.10.2019 tarihinde 2019/199 ve 2019/200 esas no ile iki dava açılmış olup dava süreci devam etmektedir. Bahse konu projeler ile ilgili gelişmeler ve devam eden yargı süreci Bakanlığımız tarafından takip edilmektedir.

Söz konusu biyokütle enerji santrali, köy yerleşik alanı içerisinde kurulmaktadır. 3194 sayılı İmar Kanunu’nun 27’nci Maddesinin 4’üncü Fıkrasında “Köy yerleşik alan sınırı içerisinde, 03/07/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümleri uygulanmaz” hükmü bulunmaktadır. Bu nedenle, Tarım ve Orman Bakanlığınca verilmiş bir izin bulunmamaktadır. Ancak, Samsun İli, Çarşamba İlçesi, Eğercili Mahallesi sınırları içerisinde “Biyokütle Enerjisi Hammadde (Tarımsal) Açık Depo Sahası” yapılmak üzere 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu’nun 14’üncü Maddesi kapsamında tarım dışı amaçla kullanım izni verilmiştir.

2-Biyokütle Enerji Santralinin en yakın yerleşim birimine kuş uçuşu 890 m. kuzeydoğusunda yer alan İrmaksırtı Mahallesinedir. Biyokütle Enerji Santralinden çıkacak hava emisyonları değerleri Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Ek-2 Tablo 2.1’de belirtilen değerlerin çok altında kalmaktadır.

Samsun İli Tekkeköy HKİ İstasyonunda 2018 yılında ölçülen yıllık ortalama karbonmonoksit konsantrasyonu Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliğinde verilen sınır değerin oldukça altında kalmaktadır. Ayrıca 2018 yılında yönetmelikte verilen sınır değerin aşıldığı gün sayısı sıfırdır. Yani karbon monoksitte hiç aşım olmamıştır.

Biyokütle Tesisinde bacadan saatte 89,32 kg/saat CO çıkacaktır. 89,32 kg/saat CO değeri Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Ek-2 Tablo 2.1’ de tabloda verilen sınır değeri 500 kg/saat’ın çok altında kalması nedeniyle proje alanı Tekkeköy Hava Kalitesi İzleme istasyonuna önemli bir etkisi olmayacağı aşıkârdır. Proje kapsamında kurulacak olan biyokütle yakma kazan bacalarında toz emisyonu, CO2 veya O2 ve CO değerleri online izleme ve kayıt yapılacaktır.

3- Faaliyetin planlandığı Çarşamba ilçesi merkezli 180 km yarıçaplı alanda lojistik açıdan alternatif biyokütle ürünlerinin yıllık toplam potansiyeli yaklaşık olarak 495.000 ton/yıldır. Tesiste 495.000 ton/yıl potansiyele sahip biyokütlenin sadece 230.064 ton/yıl kısmını kullanacaktır. Proje Tanıtım Dosyasında kullanılacak hammadde ürünleri açık olarak belirtilmiş olup, bunun dışında Avrupa’dan atık ithali (çöp) getirilip yakılması veya yurt içinden biyokütle olmayan herhangi bir atığı yakmak söz konusu değildir.

4- Tarım ve Orman Bakanlığı’ndan alınan bilgilere göre; Tarım ve Orman Bakanlığınca Nitrat Direktifine karşılık gelen Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği 2004 yılında yayımlanmıştır. Yönetmelik kapsamında su kaynaklarının tarımsal kaynaklı kirliliğe karşı korunması amacıyla çalışmalar yürütülmektedir.

Tarımsal kaynaklı kirliliğin tespiti ve Nitrat Hassas Bölgelerin belirlenmesi amacıyla Türkiye genelinde 2.475 yerüstü, 2.295 yer altı suyu olmak üzere toplam 4.770 istasyondan oluşan bir izleme ağı oluşturulmuştur. İzleme çalışmaları 20 adet Mobil Laboratuvar ve mobil cihazlarla yürütülmektedir. Elde edilen veriler Nitrat Bilgi Sistemine kaydedilerek Nitrata Hassas Bölgelerin belirlenmesi çalışmalarında kullanılmaktadır.

Tarımsal faaliyetlerden kaynaklı kirliliğin önlenmesi ve azaltılmasına yönelik tedbirleri içeren İyi Tarım Uygulamaları Kodu, Sularda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu Tebliğinin (Tebliğ No: 2016/46) eki olarak yayımlanmıştır. Tebliğ kapsamında, Ülke genelinde hayvansal gübre deposu ve gübreleme planı yapması zorunlu olan mevcut işletmeler belirlenmiştir. Mevcut hayvancılık işletmelerinin ise 4 (Dört) yıllık süre içerisinde İyi Tarım Uygulamaları Koduna uyum sağlamaları gerektiği mahallinde ilan edilerek işletmelere duyurulmuştur.

Nitrat kirliliği izleme sonuçlarına bağlı olarak Nitrata hassas bölgelerin (NHB) belirlenmesi çalışmasına devam edilmektedir. TÜBİTAK MAM ile yapılmakta olan çalışma ile 3 yıllık süre içinde 25 nehir havzasında NHB'lerin belirlenecek, bu bölgelerde uygulanacak Eylem Planları ve eylem planlarının fayda/maliyet analizi birlikte hazırlanacaktır. Hazırlanan Eylem Planları; Nitrata Hassas Bölgelerde zorunlu, diğer bölgelerde ise gönüllülük esasına göre uygulanacaktır.

Tarımsal kirliliğin önlenmesi için çiftçilerce alınması gereken tedbirler İl Yayım Programına alınmış olup, Ülke genelinde İl/İlçe Müdürlüklerimiz tarafından çiftçi eğitim, yayım ve farkındalık çalışmaları yürütülmektedir.

5- Hızlı bir artış gösteren nüfus ve sanayileşme enerji ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Enerjinin çevresel kirliliğe yol açmadan sürdürülebilir olarak sağlanabilmesi için kullanılacak kaynakların başında ise biyokütle enerjisi gelmektedir.

Biyokütle, ağaç ve ormancılık artıkları, tarımsal ve tarım amaçlı üretilen bitkiler, endüstriyel ya da belediye atık ürünleri gibi yenilenebilir ısı ve enerjiye dönüşebilen bitkilerden türetilen geniş bir biyolojik materyaldir. Biyokütle enerjisi, biyokütle atıklarının yakılarak veya farklı işlemlerden geçirilerek kullanılması sonucunda elde edilen enerji çeşidine denmektedir. Günümüz enerji kullanımında giderek kendine önemli bir yer edinen biyokütle enerjisi; sürdürülebilir kalkınma, çevre duyarlılığı ve enerji verimliliği kapsamında değerlendirilmeye uygun potansiyeli ile öne çıkmaktadır.

Biyokütle için mısır, buğday gibi özel olarak yetiştirilen bitkiler, otlar, yosunlar, denizdeki algler, hayvan dışkıları, gübre ve sanayi atıkları, evlerden atılan tüm organik çöpler (meyve ve sebze artıkları) kaynak oluşturmaktadır. Petrol, kömür, doğal gaz gibi tükenmekte olan enerji kaynaklarının kısıtlı olması, ayrıca bunların çevre kirliliği oluşturması nedeni ile biyokütle kullanımı enerji sorununu çözmek için giderek önem kazanmaktadır.